

Hannes Råstam

KUINKA TEHTIIN

S A R †

† J A †

† M U R

H A A †

★
Johnny
Kniga

† J A

THOMAS QUICKIN TAPAUS

HANNES RÅSTAM

KUINKA TEHTIIN SARJAMURHAAJA

THOMAS QUICKIN TAPAUS

ALKUSANAT Leif GW Persson
JÄLKISANAT Mattias Göransson
SUOMENTANUT Tarja Lipponen

The logo for 'Johnny Kniga' features a small black star above the word 'Johnny' in a cursive script, with the word 'Kniga' written below it in a similar cursive font.

Katkelma Hjalmar Söderbergin tekstistä on peräisin teoksesta *Tohtori Glas*.
Suomentanut Kyllikki Villa. Toinen painos. Gummerus 2006.

Karin Boyen säe on peräisin runosta ”Liikkeellä”. *Maailman runosydän*. Suomentanut
Panu Pekkanen. Teoksen koonneet Hannu Tarmio ja Janne Tarmio. WSOY 1998.

Alkuteos: *Fallet Thomas Quick – Att skapa en seriemördare*
Ordfront, Tukholma 2012

Copyright © Hannes Råstam 2012
Published by agreement with Salomonsson Agency.

Johnny Kniga Kustannus,
Imprint of Werner Söderström Corporation
PL 314 (Korkeavuorenkatu 37), 00101 Helsinki
www.johnnykniga.fi

ISBN 978-951-0-39868-5
Painettu EU:ssa

SISÄLLYS

ALKUSANAT | Leif GW Persson 13

OSA I | Säterin sairaalassa toinen kesäkuuta 2008 17

Säterin murhamies 19

Lööpeissä 24

Charles Zelmanovits 27

Appojaure 31

Yenon Levi 39

Therese Johannesen 43

Epäilyksen siemeniä 47

Trine Jensen ja Gry Storvik 51

Johan Asplund 52

Aikalisa 54

Miksi he tunnustivat? 55

Kirje Sture Bergwallille 61

Puhelimessa Jan Olsson 62

Erakko 64

Sture-setä 67

Säterin sairaalassa 28. elokuuta 2008 71

Löytö 73

Pistoraide 79

Rikospaikkakäynti Ørjen metsissä 81

Säterin sairaalassa 17. syyskuuta 2008 93

Käänne 96

OSA 2 | Elämä valheessa 103

Sarjamurhaaja saapuu paikalle 106

Eriytynen potilas 111

Lääkkeiden väärinkäyttöä ja terapiaa 116

Uimaretki 121

Leikistä totta 124

Harharetkiä ja kiertoteitä 137

Syväasukelluksia ajassa 146

Sturen alibi 152

Lääkäreiden kiista	158
Birgitta Ståhle ottaa ohjat	164
Johdattelevat kysymykset	172
Charles Zelmanovitsin katoaminen	173
Kognitiivisia kuulustelumenetelmiä	185
Makaaberin esitys	191
Yöllisiä tuskailuja	199
Erityinen kuulustelutilanne	210
Viimeinen patotyöläinen	219
Poistetut sisarukset	220
Poistettu tunti	224
Monia persoonia	233
Kiukkuinen ulvahdus	239
Kiistakumppanit kohtaavat	244
”Šalom-sattumus”	252
Sten-Ove ottaa yhteyttä	253
Pääkäsittely Jällivaaran käräjäoikeudessa	257
Vastoinkäymisiä	263
Quick-ryhmä natisee liitoksissaan	277
Levi-oikeudenkäynti	283
Kohti Ørjen metsiä!	288
Yhtenäiseksi hitsautunut tiimi	295
Arkeologisia kaivauksia	302
Murrettu koodi	307
Da capo	319
Syyttäjän haastattelu	328
Asianajajan haastattelu	334
Vikaa systeemissä	343
Ruotsin television dokumentit	350
OSA 3 Tuuli kääntyy	353
Kolmetoista mappia	360
Rikostoimittaja	365
Palapelin viimeinen pala	372
Toimittajan tapaaminen	377
JÄLKISANAT Mattias Göransson: Tutkivan testamentti	381
Sture Bergwallin / Thomas Quicken aikajanalla	405

OMISTETTU LAPSILLENI.

Ihminen haluaa saada osakseen rakkautta, sen puutteessa ihailua,
sen puutteessa pelkoa, sen puutteessa inhoa ja halveksuntaa.
Hän haluaa herättää toisissa ihmisissä jonkinlaista tunnetta. Sielu
kavahtaa tyhjiötä ja haluaa kosketusta mihin hintaan hyvänsä.

HJALMAR SÖDERBERG: *TOHTORI GLAS*
SUOMENTANUT KYLLIKKI VILLA

ALKUSANAT

LEIF GW PERSSON

Kerronpa tarinan sarjamurhaaja Thomas Quickistä. Hän tulee surmanneeksi miltei kolmen vuosikymmenen mittaan kolmisenkymmentä ihmistä: miehiä ja naisia, nuoria ja lapsia. Ensimmäinen teko on vuodelta 1964 ja Quick on vasta neljätoistavuotias. Tekotapa kielii jo selvästi seuraavista raaoista seksuaalisesti värittyneistä veritöistä, joiden aikana hän raiskaa ja kiduttaa uhrejaan, tappaa ja paloittelee. Hän juo uhrien verta ja syö osia heidän ruumiistaan. Vie mukanaan ruumiinosia kuin voitonmerkkejä pitääkseen fantasiansa elossa siihen asti, kunnes löytää uuden uhrin. Ruumiista hän hankkiutuu eroon silpomalla, hautaamalla tai vain heittämällä ne ojan pohjalle.

Tavanomaisen kriminologisen mittapuun eli tekojen raakuuden ja uhrien määrän mukaan Thomas Quick ei ole tavanomainen sarjamurhaaja. Hän sijoittuu näkyvälle paikalle länsimaisen rikoshistorian tuntemassa sarjamurhaajagalleriassa. Ja monien mielestä kaikki ne hirveydet, joihin hän on syylistynyt, tekevät hänestä ainutlaatuisen. Tällainen kuva Quickistä oli vallalla viisitoista vuotta mediassa ja ihmisten mielissä. Siinä on vain yksi ongelma: sanakaan ei ole totta. Kaikki on keksittyä. Thomas Quick ei tappanut ketään. Hän ei ole edes tavannut uhrejaan. Quick oli mielikuvituksen tuotetta, joka antoi kasvot ja hahmon pahuuden ytimelle, ja pääasiassa sepitelmän loivat muut ihmiset, ei Quick itse.

Hannes Råstam on selvittänyt tapauksen pohjia myöten. Råstam kertoo Sture Bergwallista, joka syntyi vuonna 1950 Korsnäsissä Falunin liepeillä ja kärsi niin fyysisistä kuin psyykkisistä sairauksista varhaislapsuudesta asti. Hän vietti puolet elämästään mielisairaaloissa ja alkoi käyttää rankasti alkoholia, huumeita ja lääkkeitä jo nuorukaisena. Råstam kuvaa, miten oikeuslaitoksen ja psykiatrisen sairaanhoidon onnistui muuttaa psyykkisesti sairaita sekakäyttäjiä ja mytomaani sarjamurhaajaksi.

Råstam ei tyytynyt pelkästään kirjoittamaan kirjaa siitä, mitä todella oli tapahtunut. Hän myös piti huolta, että totuus tulisi julki ja paljastaisi tapauksen todelliset konnat.

Epäilijöitä on ilmeisesti ollut koko ajan, siitä lähtien kun sarjamurhaaja Thomas Quick alkoi 1990-luvun alussa mellastaa ajatuksissamme. Ajallisesti tarkasteltuna Hannes Råstam ilmaantui juoneen mukaan vasta varsin myöhään. Hän ei myöskään muistuta kovin paljon John Wayneä, James Bondia tai Ruotsin omaa Carl Hamiltonia. Pitkä ja laiha toimittaja oli useimmiten hillitty ja hyvätapainen, ja toisinaan hänen kasvoillaan karehti hienoinen

hymy. Hän teki kolme tv-ohjelmaa Ruotsin ikiomasta sarjamurhaajasta ja sai viime hetkellä Quickin tunnustamaan, että kaikki oli ikävä kyllä pelkkää seipitettä. Quick niin ikään selitti, miksi ryhtyi moiseen ja ketkä saivat hänet tekemään niin.

Kävi kuten lapsuuteni elokuvissa, jotka kuvasivat todellisuutta mustavalkoisesti: ratsuväki saapuu paikalle viime hetkellä kopsuvien kavioihin, trumpettifanfaarin säestämänä, sapelit tanassa. Mutta tällä nimenomaisella kerralla asialla oli tutkiva journalisti, joka yllättäen muistutti John Wayneä pienintäkin piirtoa myöten – kaikessa siinä, mikä todella on ratkaisevaa. Kaikki kunnia aiemmille epäilijöille, mutta kyse on lopulta toimittajien, tutkijoiden, asianajajien ja muiden samanhenkisten persoonien urhoollisesta joukosta, joka jaksaa panna hanttiin. Heidän hyveensä on vaalia tervejärkistä epäilyä, ja heidät tunnistaa siitä, että he käyttävät itsepäisesti oikeaa nimeään tilanteesta riippumatta. Ilman Hannes Råstamia monet meistä olisivat vain jatkaneet elämäänsä lohtunaan epäilyksensä, kun taas useimmat olisivat ratkaisseet ongelman ajattelemalla jotakin muuta.

Hannes Råstam tuli matkallaan totuuteen myös kirjoittaneeksi ruotsalaista oikeushistoriaa uusiksi ja tunnen kiusausta jättää seikan mainitsematta. Siitä yksinkertaisesta syystä, että sellainen harvemmin tarjoaa mullistavia lukukokemuksia. Tässä tapauksessa niin ei ole. Råstamin kirja on hyvin kirjoitettu, hyvää kerrontaa. Se kuvaa Ruotsin oikeuslaitosta, joka on ajautunut moraaliseen, juridiseen ja älylliseen kurimukseen. Samoin se kertoo psykiatrisesta sairaanhoidosta, joka tuo mieleen Neuvostoliiton varhaisvuosien järjestelmän. Tähän asti olemme luulleet, että saisimme vain lukea siitä. Eivätkä nuo lukemamme tapaukset liittyneet millään tavoin meihin.

Kiteyttäen ja yksinkertaistaen: Tämä kirja kertoo, mitä tapahtui, kun ruotsalaiset poliisit, syyttäjät, asianajajat ja tuomarit muuttivat psykkinisesti sairaan mytomaanin ”rikoshistorian pahimmaksi sarjamurhaajaksi”. Suopeina avustajina toimi sekalainen seurakunta lääkäreitä, psykologeja, yksi niin sanottu muistiasiantuntija ja aivan liian monta toimittajaa ja kulttuurihenkilöä.

Se on hirveää, se on totta ja aivan ilmiömäistä luettavaa.

Leif GW Persson

Kun tietää kammottavan totuuden, sen mitä Thomas Quick teki uhreilleen, ja on kuullut hänen eläimellisen ulvontansa, jää jäljelle vain yksi kysymys. Onko hän tosiaankin ihminen?

RIKOSTOIMITTAJA PELLE TAGESSON
EXPRESSEN 2.11.1994

SÄTERIN SAIRAALASSA TOINEN KESÄKUUTA 2008

Sarjamurhaaja, sadisti ja kannibaali Sture Bergwall ei ollut ottanut vastaan vierailijoita seitsemään vuoteen. Kävelin kalvavin ajatuksin Säterin oikeuspsykiatrisen sairaalan pääsisäänkäynnille.

”Hannes Råstam Ruotsin televisiosta. Minulla on tapaaminen Sture Bergwallin kanssa...”

Laskin lehdistökorttini teräksiseen laatikkoon, joka oli upotettu vartijaa ja minua erottavaan panssarilasiin. Vartija totesi, että tapaaminen oli varattu ja hyväksytty.

”Kulje turvatarkastuksen läpi. Älä koske oveen!”

Tottelin kovaäänisestä kuuluvaa karheaa ääntä, kuljin automaattisesti avautuvasta ovesta, metallinpaljastimen läpi ja toisesta automaattiovesta odotustilaan, jossa hoitaja tutki olkalaukkuni.

Seurasin päättäväisin askelin kävelevää saattajaani käytävien, rappusten ja hissien sokkeloon. Naisen korot kopisivat betonilattiaan. Hiljaisuus. Avainten kilinää, kun vastaan tuli taas uusi teräsovi, sähkölukon piipitys, palo-ovien pamahduksia.

Thomas Quick oli tunnustanut kolmisenkymmentä murhaa. Kuusi käräjäoikeutta oli tuominnut hänet kahdeksan ihmisen murhasta. Viimeisin tuomio oli vuodelta 2001 ja sen jälkeen Quick oli ottanut ”aikalisän”, palannut käyttämään ristimänimeään Sture Bergwallia ja vaiennut. Seitsemän äänettömän vuoden mittaan oli herännyt kaunainen väittely siitä, oliko Quick sarjamurhaaja vai pelkkä mytomaani, joka leiskautteli tarinoitaan tasaisin välein. Kukaan ei tiennyt, mitä päähenkilö itse ajatteli. Minä tapaisin hänet pian, kasvotusten.

Hoitaja vei minut tyhjälle osastolle, jonka muovilattia oli niin huolellisesti pesty, että se kiilsi. Hän viittoi pienen vierailuhuoneen suuntaan.

”Hän tulee pian”, hoitaja sanoi.

Oloni kävi odottamatta epämurkavaksi.

”Jäättekö odottamaan huoneen ulkopuolelle?”

”Tämä osasto on tyhjillään, ei täällä ole henkilökuntaa”, kuului lyhyt vastaus.

Hoitaja otti esiin pienen kotelon kuin olisi lukenut ajatukseni.

”Haluatko varalta tällaisen hälyttimen?”

Katselin hoitajaa ja pientä mustaa koteloa.

Sture Bergwallia oli hoidettu tässä sairaalassa vuodesta 1991. Häntä pidettiin niin vaarallisena, että hän pääsi eristyksistä ulkoilemaan, autoajelulle, kerran seitsemässä viikossa. Ehtona oli, että mukaan tuli kolme hoitajaa. Niin että hullu näkee välillä taivaanrannan eikä äidy entistä hullummaksi, ajattelin.

”Viereisessä huoneessa on myös hälytysnappi”, hoitaja sanoi.

Kuulostiko nainen vähän ärsyttävältä, mietin. Hän tiesi varsin hyvin, ettei viereiseen huoneeseen sijoitettu hälytysnappi olisi pelastanut yhtäkään Quickin uhreista.

Mietiskelyni keskeytyi, kun 189-senttinen Sture Bergwall ilmaantui osaston ovensuuhun kahden hoitajan saattamana. Bergwallilla oli pesussa haalistunut paita, joskus ammoin väriltään violetti, kuluneet farkut ja sandaalit. Hän hymyili epävarmasti, ojensi kätensä ja kumartui hiukan eteenpäin ikään kuin ei haluaisi pakottaa minua lähemmäs.

Tartuin käteen, joka omistajansa mukaan oli vienyt hengen kolmekymmeneltä ihmiseltä.

Kämmen tuntui hikiseltä.

Hoitajat olivat kadonneet.

Olin kaksin kannibaalin kanssa.

SÄTERIN MURHAMIES

Epämiellyttävät uutiset levisivät median kautta. Kuten tavallista.

Expressenin toimittajalla oli kiire ja hän kävi suoraan asiaan:

”Yksi kaveri Falunista on tunnustanut poikasi Johanin murhan. Miten kommentoit?”

Anna-Clara Asplund seisoi eteisessä päällystakissaan, avaimet kädessä. Hän oli juuri tullut työstä ja kuullut puhelimen pirinän ulko-oven suljettuaan.

”Minulla on hiukan kiire”, toimittaja selitti. ”Menen huomenna nivusty-räleikkaukseen ja juttu on saatava valmiiksi jo tänään.”

Anna-Clara Asplund ei tajunnut, mistä toimittaja puhui. Mutta hän ymmärsi, että vanhat haavat repäistäisiin auki ja hän joutuisi käymään läpi painajaisensa uudestaan. Oli maanantai, kahdeksas maaliskuuta 1993.

Säterin oikeuspsykiatrisen sairaalan 42-vuotias potilas oli tunnustanut Anna-Clara Asplundin pojan murhan, toimittaja kertoi. ”Minä murhasin Johanin”, mies oli sanonut. Anna-Clara ihmetteli, miksi poliisi oli kertonut tiedon Expressenille, mutta ei hänelle itselleen.

Björn ja Anna-Clara Asplundin helvetti alkoi seitsemäntenä marraskuuta 1980. Oli tavallinen perjantai, kuten on tapana sanoa. Päivä on aina tavallinen, kun alkaa tapahtua. Anna-Clara valmisti aamiaista 11-vuotiaalle Johanille, hyvästeli pojan ja lähti töihin. Poika lähti kolmensadan metrin pituiselle koulumatkalleen kahdeksan aikaan. Hän ei päässyt perille vaan katosi selittämättömästi.

Poliisi valjasti jo ensimmäisenä vuorokautena katoamisen selvittämiseen massiiviset resurssit: helikopterin, lämpökameroita ja etsintäketjuja. Etsijät vetivät vesiperän.

Johanin tapaus jäi suureksi ruotsalaiseksi rikosmysteriksi. Vanhemmat esiintyivät lukemattomissa haastatteluissa, dokumenteissa ja puheohjelmisissä. He kertoivat kerran toisensa jälkeen, miltä tuntui kadottaa ainoa lapsensa. Miltä tuntui, kun ei tiennyt, miten pojan oli käynyt eikä ollut hautaa, jonka äärellä käydä. Hyödytöntä kaikki.

Anna-Clara ja Björn olivat eronneet, kun poika oli kolmevuotias, mutta he olivat yhä hyvissä väleissä ja tukivat toisiaan katoamisen aiheuttamien

kärsimysten keskellä. Rohkaisivat toisiaan oikeusprosessissa ja raskaassa yhteydenpidossa mediaan.

Kumpikin oli jo tapauksen varhaisvaiheessa vakuuttunut siitä, että Johanin oli kaapannut Anna-Clara Asplundin entinen avomies. Motiivina pidettiin epätoivoista rakkautta ja hallitsematonta mustasukkaisuutta. Jossain kohtaa tilanne oli karannut käsistä.

Entinen avomies sanoi olleensa katoamisaamuna kotonaan ja nukku-neensa yhdeksään. Silminnäkijöiden mukaan hän oli kuitenkin poistunut kotoaan viisitoista yli seitsemän. Hänen autonsa oli nähty Asplundien talon edessä kahdeksalta. Ystävät ja työtoverit kertoivat, että hän oli käyttäytynyt merkillisesti Johanin katoamisen jälkeen. Jopa hänen paras ystävänsä otti yhteyttä poliisiin ja kertoi olevansa vakuuttunut, että hänen ystävänsä oli siepannut Johanin.

Björn Asplund sanoi miehelle kahden ihmisen kuullen: ”Sinä olet kurja murhamies. Olet tappanut poikani etkä tule pääsemään palkähästä. Kerron kaikille tapaamilleni ihmisille, että olet tappanut Johanin.”

Mies ei esittänyt vastalauseita eikä syyttänyt Björn Asplundia panettelusta. Vanhemmat pitivät sitä merkinä syyllisyydestä. Lisäksi oli aihetodisteita, todistajia ja motiivi, mutta ei pitävää näyttöä.

Johanin katoamisesta oli kulunut neljä vuotta, kun vanhemmat kääntyivät asianajaja Pelle Svenssonin puoleen, jotta tämä nostaisi asianomistajakanteen Anna-Claran entistä avopuolisoa vastaan. Toimenpide oli epätavallinen ja toi tullessaan merkittävän taloudellisen riskin, koska kanne saatettaisiin hylätä.

Käräjäoikeus totesi dramaattisen pääkäsittelyn jälkeen, että syytetty oli siepannut Johanin. Hänet tuomittiin ihmisryöstöstä kahdeksi vuodeksi ehdottomaan vankeuteen. Tapaus oli poikkeuksellinen ja suuri voitto Anna-Clara ja Björn Asplundille.

Menestys käräjäoikeudessa kääntyi tappioksi, kun hovioikeus vapautti entisen avomiehen tämän valitettua tuomiosta. Anna-Clara ja Björn Asplund määrättiin maksamaan vastapuolen oikeudenkäyntikulut, 600 000 kruunua. Valtio tosin pyörsi myöhemmin päätöksen ja ”armahti” pariskunnan.

Sen jälkeen kului seitsemän vuotta eikä Johanin kohtalo selvinnyt. Hänen surmaajaansa ei enää etsitty.

Ja siinä Anna-Clara seisoi, eteisessä, puhelin toisessa kädessä, toisessa avaimet. Hän yritti ymmärtää toimittajan puhetta: murhatutkinta oli avattu

uudestaan ja eräs psykepotilas oli tunnustanut teon. Äiti ei kyennyt antamaan lausuntoa, ainakaan sellaista, mikä olisi julkaistu lehdessä.

Anna-Clara Asplund otti yhteyttä Sundsvallin poliisiin, joka vahvisti toimittajan tiedot. Seuraavana päivänä Anna-Clara sai lukea Expressenistä, että psykepotilas oli sanonut kuristaneensa Johanin ja haudanneensa pojan ruumiin.

Toimittaja oli myös tavoittanut Björn Asplundin, joka suhtautui uusiin tietoihin epäillen. Asplund uskoi edelleen, että Johanin oli tappanut mies, jota vastaan he olivat kärjööneet. Hän halusi silti pitää mielensä avoimena:

”Jos kävisi ilmi, että aivan eri ihminen vei Johanin hengen, saisin niellä harmini”, hän totesi Expressenissä. ”Pääasia on, että saisimme lopulta tietää, mitä on tapahtunut.”

Expressen rummutti tapauksesta ja muutamaa päivää myöhemmin Anna-Clara Asplund sai lukea lisätietoja Säterin potilaan tunnustuksesta.

”Korjasin Johanin matkaani koulun edestä. Houkuttelin hänet autoon”, sanoi Säterin murhamies, kuten häntä alettiin kutsua, Expressenissä 15. maaliskuuta. ”Ajoin metsäiselle alueelle ja raikasin pojan.”

”Tarkoitus ei ollut tappaa, mutta hätäännyin ja kuristin hänet. Sitten hautasin ruumiin, jotta sitä ei löydettäisi.”

42-vuotias tunnustaja oli mitä ilmeisimmin hyvin sairas ihminen. Hän oli jo vuonna 1969 tehnyt seksuaalista väkivaltaa nuorille pojille. Miehen viimeisin rikos oli pankkiryöstö, jonka hän teki nuoremman rikostoverin kanssa Grycksbossa Falunin liepeillä vuonna 1990. Hänet oli sijoitettu Säterin sairaalaan ja hän oli tunnustanut Johanin murhan terapiassa. Expressenin mukaan mies oli sanonut:

”En jaksa enää elää tämä asia tunnollani. Haluan kertoa siitä ihmisille, haluan sovituksen ja anteeksiannon, jotta voin jatkaa elämääni.”

Sinäkö et enää jaksa, ajatteli Anna-Clara Asplund ja työnsi lehden syrjään.

Ylisyyttäjä Christer van der Kwast oli tarmokas mies, viisissäkymmenissä. Ulkomuodon viimeistelivät huoliteltu parta ja lyhyeksi ajeltu tukka. Hän oli tunnettu kyvystään jyristä näkemyksiään niin vakuuttavasti, että alaiset ja toimittajat pitivät niitä varmana totena. Van der Kwast oli lyhyesti sanottuna mies, josta huokui itseluottamus, ja hän näytti nauttivan siitä. Syyttäjä otti mieluusti joukkojen johdon ja päätti marssijärjestyksen.

Maaliskuun lopussa van der Kwast piti lehdistötilaisuuden. Syyttäjä kertoi malttamattomille toimittajille, että Säterin murhamies oli osoittanut useita

paikkoja, joihin oli piilottanut Johan Asplundin ruumiinosia. Poliisin rikospaikkatutkijat etsivät parhaillaan pojan käsiä eräässä paikassa Falunin tienoilla. Paloiteltu ruumis oli kätketty Sundsvallin ympäristöön. Perinpohjaisissa etsinnöissä oli käytetty ruumiskoiria, mutta toistaiseksi tuloksetta.

”Mitään ei ole löytynyt, mutta ei se välttämättä tarkoita, ettei mitään löydettävää ole”, syyttäjä totesi.

Syyttäjällä ei myöskään ollut muita todisteita, jotka olisivat yhdistäneet epäillyn Johan Asplundin katoamiseen, ja van der Kwast joutuikin myöntämään, ettei näyttö riittänyt syytteen nostamiseen. Säterin potilasta pidettiin silti yhä epäiltynä, syyttäjä selitti, epäiltynä toisesta henkirikoksesta.

Van der Kwast kertoi tiedotustilaisuudessa, että epäilty oli jo vuonna 1964 murhannut Växjössä ikäisensä pojan, 14-vuotiaan Thomas Blomgrenin.

”Säterin potilaan kertomat tiedot ovat niin yksityiskohtaisia ja täsmäyvät niin tarkoin esitutkintaan, että en tavallisessa tilanteessa olisi jättänyt syytettä nostamatta”, van der Kwast sanoi.

Ajatuksenkulku oli kahdella tavalla hypoteettinen. Rikoksen vanhentumisaika oli tuolloin 25 vuotta ja se oli kulunut umpeen. Toisekseen Säterin murhamies oli tekohetkellä vasta 14-vuotias eikä asiaa olisi käsitelty oikeudessa. Siitä huolimatta Thomas Blomgrenin murha vaikutti vahvasti siihen, että tutkintaa jatkettiin – neljätoistavuotiaana tehty veriteko saattoi tekijän kieltämättä huonoon valoon.

Christer van der Kwast ei paljastanut sitä, miten Säterin murhamies oli saatu kytkettyä Thomas Blomgrenin murhaan. Tutkinta ei myöskään ollut virallinen, koska syytteen nostaminen ei ollut mahdollista. Säterin murhamiehen asianajaja Gunnar Lundgren oli silti yhtä mieltä syyttäjän kanssa ja piti asiakkaansa antamia tietoja luotettavina.

Mediassa Säterin murhamiehen menneisyydestä ja luonteesta esitettiin yhä epämiellyttävämpiä yksityiskohtia. Hän oli käynyt murhanhimossaan yhdeksänvuotiaan pojan kimppuun falunilaisessa sairaalassa, selvitti rikostoi-
mittaja Gubb Jan Stigson Dala-Demokratenissa: ”Kun yhdeksänvuotias alkoi huutaa, mies yritti kuristaa hänet. 43-vuotias epäilty on itse kertonut kuulustelussa kuristaneensa poikaa kurkusta niin pitkään, että tämän suusta alkoi valua verta.”

Dala-Demokratenin mukaan lääkärit olivat jo vuonna 1970 varoittaneet, että Säterin murhamies oli luultavasti lastentappaja. Lehti siteerasi

Thomas Quick oli tuomittu kahdeksasta murhasta ja hän oli lisäksi tunnustanut yli 20 muuta henkirikosta. Häntä voitiin pitää Pohjoismaiden rikoshistorian julmimpana raiskaajana, murhaajana ja kannibaalina.

Hän kärsi elinkautista tuomiotaan Säterin mielisairaalassa.

Hannes Råstam oli moneen kertaan palkittu tutkiva journalisti, asialleen omistautuva, intohimoinen ja väsymätön tutkija.

Hän oli tehnyt tv-dokumentin *Varför erkände dom?* (Miksi he tunnustivat?), joka käsitteli murhapolttosarjan tunnustaneita nuoria. Nuoret eivät olleet syylistyneet tuhopolttoihin. Ohjelma päättyy Råstamin kysymykseen, "kuinka moni muu on ottanut syyttömänä kontolleen törkeitä rikoksia?"

Vuosikausia vaiennut Sture Bergwall näkee ohjelman Säterin mielisairaalan potilashuoneessa. Hän ajattelee, että jos hän jollekulle toimittajalle puhuu, on se Hannes Råstam.

Bergwall on Thomas Quick. Hän on vain ottanut takaisin ristimänimensä. Parin viikon päästä Bergwall saa kirjeen, jossa Råstam toivoo voivansa tavata hänet.

Alkukesästä 2008 Bergwall ja Råstam kohtaavat ensimmäisen kerran. Siitä alkaa pitkä tie, joka johtaa Ruotsin oikeushistorian pahimpaan skandaaliin.

Hannes Råstamin palkittu kirja on tutkivan journalismin riemuvoitto ja loistava dokumentti, tosielämän trilleri. Kuvatessaan poliisien, oikeuslaitoksen ja Quickin hoitohenkilökunnan yhteistyötä se on suorastaan puistattavaa luettavaa.

